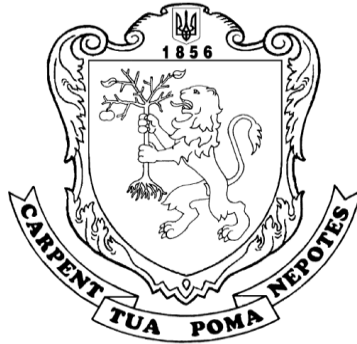

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет агротехнологій і екології
Кафедра технологій у рослинництві

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ДОРАДНИЦТВО»
дисципліна загальноуніверситетського вибору
РВО «Магістр»

Розглянуто на засіданні кафедри
технологій у рослинництві
Протокол №7 від 26 грудня 2022 р.

Львів 2022

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Дисципліна “Сільськогосподарське дорадництво” (дорадництво в АПК) знайомить студента із сучасною системою поширення знань (Екстеншн сервіс) у сільському господарстві. У процесі навчання розглядається історія створення дорадчих служб в Україні, досліджуються можливі їх методи, форми та принципи роботи, методи і особливості навчання дорослих учнів. Розглядається також психологічні та етичні аспекти консультування. Студенти проектують модель дорадчої служби для свого району, області, встановлюють можливі джерела її фінансування, набувають практичного досвіду з організації діяльності дорадчих служб. Розробляють план проведення “Дня поля”, освоюють метод SWOT – аналізу, Грос-Марджину, вивчають вимоги до оформлення інформаційного листка і письмового повідомлення.

Вивчення дисципліни “Сільськогосподарське дорадництво” ознайомлює майбутнього фахівця із суттю дорадництва, як джерелом навчально-наукової інформації для сільського господарства. Набуті навички з дорадництва допоможуть студентам після закінчення університету ефективно використовувати можливості дорадчих служб чи працювати у системі дорадництва, займатись консультуванням у структурах Агроторгових фірм.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни є: надання початкових знань з основ дорадчої діяльності, методів навчання і консультування сільських товаровиробників, організаційної структури та досвіду роботи дорадчих служб у світі та становлення їх в Україні, усвідомлення суті і завдання дорадчих служб в Україні, їх перспективу і необхідність їх створення в областях, районах тощо.

Завдання курсу – надати необхідну інформацію про стан і перспективи розвитку дорадництва в Україні, світовий досвід функціонування дорадчих служб, місце і роль дорадчих служб в аграрному секторі, основи і методи дорадчої діяльності, основні види дорадчих послуг, комунікаційний процес та можливості сучасних інформаційних технологій, психологічні та етичні аспекти процесу консультування, технологію процесу консультування, особливості економічного аналізу і фаховість з профілю роботи консультанта.

Навчити студентів кваліфіковано застосовувати масові, групові та індивідуальні методи роботи із сільськогосподарськими товаровиробниками, використовувати сучасні інформаційні технології у дорадчій діяльності, організувати взаємодію та співпрацю дорадчої служби із сільськими

товаровиробниками, проводити аналіз проблем агровиробників, надати кваліфіковані фахові поради зі своєї спеціальності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни “Аграрний консалтинг” студент повинен набути такі загальні та фахові компетентності:

- ЗК2. Здатність діяти в нестандартних ситуаціях, нести соціальну і етичну відповідальність за прийняті рішення;

- ЗК 4. Здатність до комунікації в усній і письмовій формах на державній та іноземних мовах для вирішення завдань професійної діяльності;

- ЗК 5. Здатність керувати колективом у сфері професійної діяльності, толерантно сприймаючи соціальні, етнічні, конфесійні і культурні відмінності;

- ФК1. Готовність до комунікації в усній та письмовій формах на державній мові України, а також іноземній мові в межах вирішення завдань професійної діяльності.

- ФК2. Готовність керувати колективом у сфері особистої професійної діяльності з умінням толерантно сприймати соціальні, етнічні та культурні відмінності;

- ФК3. Здатність розуміти сутність сучасних проблем агрономії, науково-технічну політику в межах виробництва екологічно-безпечної продукції рослинництва.

- ФК 12. Проектно-технологічна діяльність:

- готовність застосовувати кваліфіковані методологічні підходи до моделювання сортів, систем захисту рослин, прийомів і технологій виробництва продукції рослинництва;

- здатність використовувати інноваційні процеси в агропромисловому комплексі при проектуванні та реалізації екологічно-безпечних, економічно-ефективних технологій виробництва продукції рослинництва та відтворення родючості ґрунтів різних агроландшафтів;

- здатність розробляти адаптивні системи землеробства для сільськогосподарських установ і господарств;

- здатність забезпечити екологічну безпечність агроландшафтів та економічну ефективність при вирощуванні сільськогосподарських культур.

Програмні результати вивчення навчальної дисципліни “Аграрний консалтинг”:

- РН2. Інтегрувати знання з різних галузей для вирішення теоретичних та/або практичних задач і проблем агрономії.

- РН3. Знати правові й етичні норми для оцінки професійної діяльності, розробки та реалізації економічно-значущих виробничих і дослідницьких проектів.

- РН4. Використовувати сучасні методи обробки й інтерпретації інформації під час наукових досліджень та/або інноваційної діяльності.
- РН5. Уміти самостійно планувати і виконувати дослідницькі та/або інноваційні завдання, формулювати висновки за одержаними результатами.
- РН7. Розробляти та реалізовувати проекти екологічно-безпечних прийомів і технологій виробництва високоякісної продукції рослинництва з урахуванням особливостей агроландшафтів та економічної ефективності.
- РН8. Демонструвати здатність до організації колективної діяльності, реалізації комплексних наукових і виробничих проектів з врахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.
- РН10. Вміти надавати професійні знання, власні обґрунтування та висновки до фахівців і широкого загалу.
- РН11. Знати принципи управління персоналом та ресурсами, основні підходи до прийняття рішень.
- РН12. Демонструвати обізнаність щодо новітніх принципів і методів науково-дослідницької та виробничої діяльності в агрономії.
- РН13. Володіти основами бізнесового проектування і маркетингового оцінювання виконання і впровадження інноваційних розробок.
- РН14. Вибирати оптимальну стратегію ведення наукових досліджень та господарювання в агрономії залежно від комплексу умов.
- РН15. Надавати консультації з питань інноваційних технологій в агрономії.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (ЗМІСТ)

Тема 1. Досвід функціонування сільськогосподарських дорадчих служб у світі: Становлення дорадчих служб у різних країнах світу. Загальна характеристика моделей дорадництва у світі. Дорадництво у США. Канадська модель сільськогосподарського дорадництва. Інформаційно-консультаційна служба у Німеччині.

Тема 2. Історія створення, мета, завдання та законодавча база для функціонування дорадчих служб в Україні: Історія створення та особливості діяльності дорадчих служб в Україні. Мета і завдання дорадчої діяльності. Закон та інші нормативні акти, що регулюють дорадчу діяльність

Тема 3. Мотивація дорадчої діяльності: Основні філософські засади дорадництва. Психологічні та етичні аспекти дорадчої діяльності. Теорія змін у дорадництві. Освіта як засіб досягнення мети. Роль людських та матеріальних ресурсів.

Тема 4. **Методи консультаційної діяльності дорадчих служб:** Способи передачі інформації. Види консультування. Етапи консультування.

Тема 5. **Навчання дорослих:** Поняття про андрагогіку. Вчитель дорослих: вимоги, функції, типи та місія. Андрагогічна модель процесу навчання дорослих. Дорадництво як метод навчання дорослих.

Тема 6. **Моніторинг дорадчих послуг:** Ситуативний аналіз, його суть та місце в дорадчій діяльності. Методи збору даних для аналізу. Використання даних аналізу для здійснення дорадчої діяльності. Моніторинг ефективності реалізації дорадчих послуг.

Тема 7. **Організація дорадчої діяльності:** Формування дорадчої служби. Організаційно-правові форми дорадчих служб в Україні. Бізнес-план дорадчої діяльності. Соціально спрямовані та комерційні (платні) дорадчі послуги. Встановлення вартості дорадчих послуг. Інформаційне забезпечення дорадчих послуг.

Тема 8. **Організація практичної роботи дорадчої служби:** Організаційна структура дорадчої служби. Статус дорадника та експерта-дорадника. Правила та обов'язки суб'єктів дорадчої діяльності. Офісне діловодство.

Тема 9. **Основні принципи планування та розробки освітніх програм:** Мета освітніх програм та її формування в процесі складання. Методи і форми планування освітніх заходів. Модель процесу складання освітньої програми. Завдання робочих програм та їх визначення. Планування освітніх заходів. Виконання. Схеми оцінювання програми. Роль дорадників, експертів-дорадників і дорадчих комітетів у плануванні освітніх заходів.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі вищої освіти отримують необхідні знання, є лекції, лабораторно-практичні заняття, консультації.

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання як лекції – бесіди і лекції - візуалізації. Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути увагу здобувачів вищої освіти до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу здобувачами вищої освіти.

Лекція-візуалізація – візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядають технічними засобами навчання або аудіо-відеотехніки. При

проведенні лабораторно-практичних занять практикується робота у малих групах.

Здобувачі вищої освіти працюють з друкованим інформативним матеріалом або з матеріалом мережі Інтернет, виконують усні та письмові завдання (контрольні питання), виступають з доповідями і презентаціями, підготовленими як індивідуальні роботи, що передбачено Програмою самостійного вивчення дисципліни.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назва теми
1.	Дорадчі служби в Великобританії. Дорадча служба в Данії. Служба дорадництва в Польщі. Дорадча служба в Швеції. Дорадча служба у Франції. Дорадча служба у Нідерландах. Дорадча служба у Ірландії.
2.	Основні положення Закону України "Про сільськогосподарську дорадчу діяльність"
3.	Роль людських та матеріальних ресурсів.
4.	Особливості використання в консалтингу групових обговорень
5.	Дорадництво як метод навчання дорослих.
6.	Моніторинг ефективності реалізації дорадчих послуг.
7.	Інформаційне забезпечення дорадчих послуг. Професіоналізм у консультуванні. Кодекс консультанта.
8.	Офісне діловодство.
9.	Роль дорадників, експертів-дорадників і дорадчих комітетів у плануванні освітніх заходів.

План лекційних занять з дисципліни

№ з/п	Тема, питання що вивчаються
1.	Досвід функціонування сільськогосподарських дорадчих служб у світі

2.	Історія створення, мета, завдання та законодавча база для функціонування дорадчих служб в Україні
3.	Мотивація дорадчої діяльності
4.	Методи консультаційної діяльності дорадчих служб
5.	Навчання дорослих
6.	Моніторинг дорадчих послуг
7.	Організація дорадчої діяльності
8.	Організація практичної роботи дорадчої служби
9.	Основні принципи планування та розробки освітніх програм

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми
1.	Підготовка інформаційного листка для сільських товаровиробників
2.	Підготовка письмового повідомлення для сільських товаровиробників
3.	Аналіз беззбитковості на основі визначення точки беззбитковості. Метод активного навчання і консультування “Мозкова атака”
4.	Організація і проведення “Дня поля”
5.	Підготовка проведення семінару-тренінгу
6.	Метод розрахунку марджинального доходу (Грос-Марджин)
7.	Особливості проведення SWOT – аналізу для діагностики стану фермерського господарства
8.	Особливості складання бізнес-плану
9.	Особливості надання консультації фермеру з вирощування сільськогосподарських культур

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне, детальний аналіз відповідей студентів).

2. Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка – розв’язування задач і прикладів, підготовка рефератів, презентацій, контрольні роботи (з конкретних питань тощо) або тести

3. Практична перевірка – аналіз виробничої інформації, рішення професійних завдань з проектування технологічних методів захисту.

4. Стандартизований контроль (тести)

Види контролю: поточний контроль, проміжна та семестрова атестація, захист курсової роботи, екзамен.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота (разом 100 балів)									Сума
розділ 2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	100
11	11	11	11	11	11	11	11	12	

Відпрацювання пропущених занять студентами здійснюється згідно «Положення про порядок відпрацювання студентами Львівського національного аграрного університету пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять». Студент представляє конспект а з пропущеної теми лекційного курсу та опрацьований практичний матеріал (захист роботи або контрольна чи тестові завдання)) з відповідної тематики. Самостійне вивчення навчальної дисципліни за вищевказаними темами передбачає також підготовку рефератів, доповідей, презентацій (максимальна кількість балів - 5 за одну тему, але не більше 10 б. за весь курс дисципліни).

КРИТЕРІЇ ПОТОЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах розділів. Оцінюються і завдання, виконувані в аудиторії, і завдання, виконувані під час самостійної роботи. Протягом вивчення дисципліни здійснюється самоконтроль. Загальні критерії оцінок: **“відмінно”** – здобувач вищої освіти виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв’язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої

професійної діяльності. “**добре**” – здобувач вищої освіти виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання, передбачені програмою; опрацював літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв’язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності. “**задовільно**” – здобувач вищої освіти виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно. “**незадовільно**” – здобувач вищої освіти не має знань зі значної частини навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань.

Питання та завдання підсумкового контролю знань і вмінь студентів з навчальної дисципліни "Аграрний консалтинг"

1. Становлення дорадчих служб у різних країнах світу
2. Загальна характеристика моделей дорадництва у світі
3. Дорадництво у США. Модель EXTENSION (екстеншн)
4. Канадська модель сільськогосподарського дорадництва.
5. Інформаційно-консультаційна служба у Німеччині
6. Історія створення та особливості діяльності дорадчих служб в Україні
7. Мета і завдання дорадчої діяльності
8. Закон та інші нормативні акти, що регулюють дорадчу діяльність
9. Основні філософські засади дорадництва
10. Принципи дорадництва, їх характеристика
11. Психологічні правила дорадництва.
12. Правила ефективного уміння слухати
13. Невербальний контакт з клієнтом
14. Теорія змін у дорадництві
15. Складові динаміки процесу змін
16. Загальні принципи зменшення опору змінам
17. Основні типи стратегії змін
18. Функції дорадника як агента змін
19. Класифікація індивідів у межах соціальної системи за категоріями впровадження на базі їх інноваційності
20. Освіта як засіб досягнення мети

21. Роль людських та матеріальних ресурсів під час створення дорадчої служби
 22. Поняття про андрагогіку
 23. Вчитель дорослих: вимоги, функції, типи та місія
 24. Андрагогічна модель процесу навчання дорослих
 25. Дорадництво як метод навчання дорослих
 26. Ситуативний аналіз, його суть та місце в дорадчій діяльності
 27. Методи збору даних для аналізу
 28. Формування дорадчої служби
 29. Організаційно-правові форми дорадчих служб в Україні
 30. Бізнес-план дорадчої діяльності
 31. Соціально спрямовані та комерційні (платні) дорадчі послуги
 32. Встановлення вартості дорадчих послуг
 33. Інформаційне забезпечення дорадчих послуг
 34. Мета освітніх програм та її формування в процесі складання
 35. програм
 36. Методи і форми планування освітніх заходів
 37. Модель процесу складання освітньої програми
 38. Роль науки в роботі дорадчої служби
 39. Планування, вибір місця, проведення, оцінювання та підсумок демонстрацій. проведення дня поля (ферми)
 40. Роль дорадника, експерта-дорадника та об'єкта в організації демонстрації
 41. Вивчення і узагальнення передового досвіду
 42. Способи доведення наукової інформації до клієнта
 43. Проведення Дня поля (ферми).
 44. Оцінювання і узагальнення результатів демонстрації.
 45. Що таке SWOT – аналіз? Порядок його проведення.
 46. Що таке “Грос Марджин”?
 47. На якому рівнянні базується побудова графіка для визначення точки беззбитковості?
 48. З яких етапів складається методика проведення “мозкової атаки”? Назвати правила проведення “мозкової атаки”
- Ініціативними фермерами

14. Рекомендована література

Базова

1. Галич О.А., Сосновська О.О. Сільськогосподарське дорадництво. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури. 2007. 368 с.

2. Безкровний.М. Ф., Кропивко М. Ф., Палеха Ю. І., Іщенко Т. Д Основи аграрного консалтингу: підручник. К.: Видавництво Ліра-К. 2015. 288 с.

3. Кальна-Дубінюк Т.П., Кудінова І.П., Рибак Л.Х., Корінець Р.Я. Сільськогосподарська дорадча діяльність. Навч. посіб. Для дистанційного навчання. – 2009. – 320 с

4. Лихочвор В.В., Городецький І.М., Черевко Г.В. Інформаційно-консультаційне забезпечення АПК. Курс лекцій. Львів: НВФ “Українські технології”. 2006. 140с.

Допоміжна

1. Про сільськогосподарську дорадчу діяльність: Закон України від 17 чер. 2004 р. № 1807 – IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1807-15> (дата звернення 29.10.2019).

2. Корінець Р.Я., Гриценко М.П., Берездецький Ю.М. , Кухарук Ю.Я. та ін. Про сільськогосподарську дорадчу діяльність. Закон України: науково-практичний коментар / за ред. Р.Я. Корінця. Львів: Вид-во НВФ «Українські технології». 2007. 248 с

3. Буткалюк Т., Ванжула Ю., Лоянич Г. та ін. Теорія та практика дорадництва (планування та втілення програм Екстешин). Навчальний посібник / за ред. В. Мамалиги. Вінниця: ТОВ "Консоль". 2004. 240 с.

4. Основи сільськогосподарського дорадництва в Україні. Навчальний посібник для дорадчих служб / За ред. Р. Шмідта. Упорядники І.Вуйцик, І. Гнатюк, М. Капштик. Львів: НВФ “Українські технології”. 2003. 680с.

5. Кропивко М. Ф., Кальна-Дубінюк Т.П., Безкровний М.Ф. та ін. Організація інформаційно-консультаційної діяльності: Навчальний посібник. Київ: Видавничий центр НАУ. 2004. 348с.

5. Литвин О.Ф. Аграрний консалтинг. Методичні рекомендації для виконання курсової роботи студентами спеціальності 201 „Агрономія” освітнього ступеня «Магістр». Львів 2018. 23 с.

6. Литвин О.Ф., Бомба М.І. Основи аграрного консалтингу. Методичні рекомендації для виконання практичних робіт студентами напряму підготовки 7.090101, 8. 090101 „Агрономія”. Львів. 2016. 21 с.

7. Литвин О.Ф., Бомба М.І., Дудар І.Ф. Основи аграрного консалтингу. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни і написання контрольних робіт студентами факультету заочної освіти спеціальності: 8.130102 "Агрономія", 8.130103 "Плодоовочівництво і виноградарство". Львів 2014. 19 с.

6. Саблук П.Т., Скірта Б.К., Скупий В.М. та ін. Організація інформаційно-консультаційного забезпечення АПК України / За ред. П.Т. Саблука. Київ: Інститут аграрної економіки УААН, 2003. 439 с.

7. Основи сільськогосподарського дорадництва в Україні. Навчальний посібник для дорадчих служб / За ред. Р. Шмідта. Львів: НВФ “Українські технології”, 2003. 680с.

8. Кропивко М. Ф., Кальна-Дубінюк Т.П., Безкровний М.Ф. та ін. Основи аграрного консалтингу: Навчальний посібник. Київ: Видавничий центр НАУ. 2004. 285с